Crynodeb gweithredol

Mae'r atodiad hwn i'r adroddiad yn archwilio effaith Meithrin Perthnasoedd Gyda'n Gilydd (RBT) ar ganlyniadau plant a phobl ifanc 12 mis ar ôl i gyfranogwyr ddechrau'r treial. Dylid darllen yr atodiad hwn ochr yn ochr â'r prif adroddiad gwerthuso, sy'n dadansoddi effaith RBT ar ôl chwe mis (Coulton et al., 2026).

Y prosiect

Nod Meithrin Perthnasoedd Gyda'n Gilydd (RBT) yw datblygu ymarfer sy'n ystyriol o drawma ar draws gwasanaethau sy'n cefnogi plant a phobl ifanc rhwng 10 a 21 oed yn awdurdod lleol Pen-y-bont ar Ogwr. Mae trawma'n digwydd pan fydd rhywun yn profi rhywbeth niweidiol neu drallodus iawn sy'n effeithio'n barhaol ar ei lesiant. Mae ymarfer sy'n ystyriol o drawma yn golygu siapio gwasanaethau a chymorth mewn ffyrdd sy'n cydnabod yr effaith hon ac sy'n ceisio osgoi achosi rhagor o niwed. Mae'r rhaglen, a ddatblygwyd gan y Trauma Recovery Academy a Chyngor Bwrdeistref Sirol Pen-y-bont ar Ogwr, yn darparu rhwng tri a phum diwrnod o hyfforddiant a chefnogaeth i ymarferwyr ar draws nifer o wasanaethau. Mae'r gwasanaethau dan sylw yn cynnwys cymorth cynnar (Canolfannau Cymorth Cynnar a Datblygu Ieuenctid), cymorth atal wedi'i dargedu a chymorth i deuluoedd (Cyrion Gofal a Gwasanaethau Plant) a gwasanaethau cyfiawnder ieuenctid statudol. Mae plant a phobl ifanc yn cael eu hasesu ar sail eu hanghenion, ac mae'r rheini sydd â lefelau is o drawma yn cael eu cefnogi gan ymarferwyr hyfforddedig. Ar gyfer y rheini sydd â phrofiadau cymedrol a difrifol o drawma, cynhelir cyfarfod aml-asiantaeth i fapio hanes y trawma. Ar gyfer achosion o drawma difrifol, mae ymarferydd arweiniol a seicolegydd clinigol yn arwain y gwaith o ddatblygu cynllun cymorth, sy'n cael ei fonitro a'i addasu dros amser. Nod y rhaglen yw diwallu anghenion plant a phobl ifanc yn well, gwella eu llesiant a lleihau problemau ymddygiad a throseddu.

Ariannodd y Gronfa Waddol Ieuenctid (YEF) a'r Swyddfa Gartref hap-dreial dan reolaeth o Meithrin Perthnasoedd Gyda'n Gilydd, gydag ymarferwyr a phlant a phobl ifanc yn cael eu dewis ar hap i fod yn rhan o'r rhaglen neu gael gwasanaethau fel arfer. Roedd 401 o blant a phobl ifanc yn rhan o'r treial (200 mewn ymyriadau, 201 dan reolaeth), ac roeddent yn gysylltiedig â 110 o ymarferwyr (56 mewn ymyriadau, 54 dan reolaeth). Nod y gwerthusiad cychwynnol oedd canfod a oedd y rhaglen wedi lleihau ymddygiad troseddol plant a phobl ifanc dros gyfnod o chwe mis, wedi'i fesur gan y Raddfa Hunan-Adrodd Drwgweithredu. Roedd hefyd yn mesur yr effaith ar ganlyniadau eraill sy'n gysylltiedig â phlant a phobl ifanc (problemau emosiynol ac ymddygiadol, llesiant, iechyd seicolegol, cydlyniant teuluol, cyfranogiad yr heddlu, presenoldeb yn yr ysgol, a gwaharddiadau parhaol o'r ysgol) ac ar ymarferwyr (llesiant ac agweddau at ymarfer sy'n ystyriol o drawma). Roedd yr astudiaeth yn cynnwys gwerthuso gweithredoedd a phrosesau i edrych ar bethau a oedd yn rhwystro ac yn hwyluso gweithrediad a phrofiad plant ac ymarferwyr o'r rhaglen. Roedd hyn yn seiliedig ar gyfweliadau gydag 16 o blant a phobl ifanc, 15 o staff cyflwyno ymyriadau, 10 o rieni/gofalwyr ac 8 ymarferydd o'r gwasanaethau dan sylw. Cynhaliwyd yr astudiaeth rhwng mis Tachwedd 2023 a mis Mai 2026. Roedd naw deg saith y cant o'r plant a'r bobl ifanc yn y treial yn dod o gefndir ethnig Gwyn. Mae'r atodiad hwn i'r adroddiad yn archwilio effaith RBT ar ganlyniadau plant a phobl ifanc 12 mis ar ôl i gyfranogwyr ddechrau'r treial.

Crynodeb o ganlyniadau'r atodiad

Casgliadau allweddol
Roedd canfyddiadau'r gwerthusiad meintiol o RBT, 12 mis ar ôl i gyfranogwyr ddechrau'r treial, yn gyson â chanfyddiadau'r prif adroddiad gwerthuso. Parhaodd RBT i ddangos effaith gadarnhaol gymedrol ar ymddygiad troseddol plant a phobl ifanc, ac effeithiau cymysg ar ganlyniadau eilaidd.

Parhaodd RBT i ddangos **effaith gadarnhaol gymedrol** ar ymddygiad troseddol plant a phobl ifanc yn y dadansoddiad dilynol ar ôl 12 mis. Dywedodd plant a phobl ifanc a oedd yn cael eu cefnogi gan ymarferwyr a oedd wedi cael hyfforddiant RBT fod ganddynt lefelau is o ymddygiad troseddol na phlant a oedd yn cael eu cefnogi gan ymarferwyr nad oedd wedi cael hyfforddiant RBT. Roedd y canfyddiad hwn yn gyson â'r effaith a welwyd yn y dadansoddiad dilynol ar ôl chwe mis.
Yn gyson â'r prif adroddiad gwerthuso, dangosodd RBT ganlyniadau cymysg ar ganlyniadau eilaidd yn y dadansoddiad dilynol ar ôl 12 mis. Cafodd RBT effaith gadarnhaol fach ar ymddygiad, perthnasoedd cyfoedion, gorfywiogrwydd, mewnoli ymddygiad, iechyd seicolegol, gwrthdaro teuluol a phresenoldeb yn yr ysgol. Cafodd effaith negyddol fach ar reoleiddio emosiynau ac ymddygiad rhag-gymdeithasol. Dangosodd RBT hefyd effaith negyddol gymedrol ar broblemau ymddygiad, allanoli ymddygiad, cydlyniant teuluol a mynegiant. Ni ddangosodd RBT unrhyw effaith ar lesiant.
Dylid trin y dadansoddiad 12 mis yn ofalus. Roedd ansicrwydd ystadegol yn gysylltiedig â'r holl ganlyniadau, ac roedd y canfyddiadau hefyd yn gyson â'r posibilrwydd nad oedd unrhyw effaith. Bu gostyngiad o 24% yn y treial: ni chafodd 24% o blant a ddechreuodd y treial eu cynnwys yn y dadansoddiad dilynol ar ôl 12 mis.